

Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) projekto (programos, užsakymo)
ANKETA

1. Projekto pavadinimas Paslaugų viešojo pirkimo-pardavimo sutartis Nr.530/VPR/63,
2016 m. lapkričio 21 d.

2. Vykdančioji institucija Lietuvos istorijos institutas

3. Vykdančiosios institucijos kamieninis padalinys _____

4. Subjektas, finansuojantis projektą, ar programa Valstybinis Vilniaus Gaono žydų muziejus

5. 2016 m. gauta suma, Eur 10000,00

6. Mokslo sritis Humanitariniai mokslai
(humanitariniai mokslai, socialiniai mokslai, fiziniai mokslai, žemės ūkio mokslai, biomedicinos mokslai, technologijos mokslai)

7. MTEP rūšis:

Fundamentiniai moksliniai tyrimai Taikomieji moksliniai tyrimai Eksperimentinė plėtra

8. MTEP veiklos rezultatas:

– naujos žinios	☐	– esminis metodo (įrenginio, įrangos, paslaugos) modernizavimas	☐
– naujas žinių taikymas	☐	– socialinio reiškinio tyrimas	☐
– naujas metodas	☐	– originalus testas	☐
– prototipas	☐	– veiksmų tyrimas	☐
– nauja technologija	☐	– nauja koncepcija	☐
– tyrimais grįstas modelis	☐	– naujas instrumentarijus	☐
– matematinis tyrimas	☐	– kalbos studija	☐
– naujas algoritmas	☐	– šaltinių tyrimas	☒
– nauja programinė įranga	☐	– nestandartiniai gyvų ir negyvų medžiagų tyrimai	☐
– informacinių technologijų plėtra	☐	– klinikiniai tyrimai (1-3 fazė)	☐
– internetinė technologija	☐	– duomenų apdorojimo priemonių įdiegimas naujoje srityje ar nauju būdu	☐
– MTEP programinės įrangos panaudojimas technologijoms	☐	– mokslinio projekto įgyvendinamumo tyrimas	☐
– kita (įrašyti)			

9. Patvirtiname, kad projektas nepatenka į veiklų kategorijas, kurios pagal Frascati vadovą nepriskiriamos MTEP (mokslo ir techninės informacijos paslaugos, universalių duomenų rinkimas, testavimas ir standartizacija, galimybių studija (projekto įgyvendinamumo analizė), įprastas programinės įrangos kūrimas, standartiniai testai, prognozės, gedimų lokalizacija, inovacinė veikla, gamyba, administravimas, švietimas ir pan.)

PRIDEDAMA. 1. Sutarties kopija (1-ojo ir paskutiniojo puslapių).
2. Sutarties kalendorinis planas.
3. Projekto techninė užduotis.
4. Baigiamosios (tarpinės) ataskaitos išvadų puslapis(iai).
5. Kita informacija _____

(Jei sutarties informacija konfidenciali, turi būti įrašyta, kad medžiagą institucijos atstovai suderintu laiku pateiks ekspertų posėdžiui; po to medžiaga bus gražinta; informacijos konfidencialumas garantuojamas)

Projekto vadovas [parašas] mokslo darbuotoja Oksana Valionienė
Atsakingas asmuo [parašas] Direktorius Miknys Rimantas
(parašas) (pareigos) (pavardė, vardas)

Data: 2017 m. liepos 24 d.

Šalimis

PASLAUGŲ VIEŠOJO PIRKIMO – PARDAVIMO SUTARTIS Nr. 530 / VPR/63
Vilnius, 2016 m. lapkričio 21 d.

Valstybinis Vilniaus Gaono žydų muziejus, pagal Lietuvos Respublikos įstatymus įsteigta ir veikianti biudžetinė įstaiga, juridinio asmens kodas 190757374, kurio registruota buveinė yra adresu Naugarduko g. 10/2, Vilnius, duomenys apie šį juridinį asmenį kaupiami ir saugomi Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre, atstovaujamas direktoriaus pavaduotojos administravimui ir plėtrai Jūratės Razumienės, veikiančios 2015 m. birželio 1 d. muziejaus direktoriaus įsakymo Nr. V-51 pagrindu, (toliau – **Perkančioji organizacija**), ir

Lietuvos Istorijos institutas, valstybinis mokslinių tyrimų institutas, pagal Lietuvos Respublikos įstatymus įsteigta ir veikianti biudžetinė įstaiga, juridinio asmens kodas 111955361, kurio registruota buveinė yra adresu Kražių g. 5, Vilnius, duomenys apie šį juridinį asmenį kaupiami ir saugomi Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre, atstovaujamas direktoriaus Rimanto Miknio, veikiančio pagal Instituto įstatus (toliau „**Paslaugų teikėjas**“),

toliau kartu vadinami **Šalimis**, o kiekvienas atskirai – **Šalimi**, sudarė šią paslaugų viešojo pirkimo- pardavimo sutartį, toliau vadinamą **Sutartimi**, bei susitarė dėl toliau išdėstytų sąlygų:

Ši Sutartis sudaryta vadovaujantis apklausos žodžiu būdu atliktu mažos vertės viešuoju pirkimu (pagrindas – 2016 m. lapkričio 18 d. Tiekėjų apklausos pažyma Nr. 79).

1. Sutarties objektas

1.1. Paslaugų teikėjas įsipareigoja pagal šią Sutartį, Perkančiosios organizacijos užsakymą ir pateiktą informaciją suteikti Perkančiajai organizacijai *Panerių memorialo Holokausto ir visoms nacizmo aukoms atminti kompleksinio sutvarkymo projektui* įgyvendinti reikalingas istorinių, archeologinių ir kitokių mokslinių tyrimų paslaugas (toliau – „Paslaugos“), o Perkančioji organizacija įsipareigoja priimti tinkamai suteiktas Paslaugas, pasirašant Paslaugų priėmimo – perdavimo aktą (-us).

1.2. Paslaugų detalizacija: Perkamos Panerių memorialo Holokausto ir visoms nacizmo aukoms atminti kompleksinio sutvarkymo projektui įgyvendinti reikalingos istorinių, archeologinių ir kitokių mokslinių tyrimų paslaugos: iki Sutarties sudarymo esamos bei Paslaugų teikimo laikotarpiu atsirasiančios istorinės, archeologinės, žemės paviršiaus lazerinio skenavimo (LIDAR) nuotraukų ir kitų geofizikinių tyrimų, etc. medžiagos, susijusios su Antrojo pasaulinio karo masinių žudynių vieta Paneriuose, analizė bei apibendrinimas. Paslaugos turi apimti, tačiau neapsiriboti: 3D paviršiaus skeneriu bei geofizikiniais metodais skenuotos teritorijos Panerių memoriale ir aplinkiniuose sklypuose (apie 47 ha) reljefo pokyčių plano sudarymą bei komentarų pateikimą, istorinio konteksto analizę, vietinių ir vokiškų dokumentų lyginamąją analizę, tyrimus metalo detektoriumi, 1941 - 1944 m. nuotraukų identifikavimą Panerių „bazės“ teritorijoje.

1.3. Paslaugų apimtis – 1 Paslaugų kompleksas, kurių rezultatas - vienas dokumentas PDF formatu.

1.4. Pirkimo objekto BVPŽ kodas: 73110000-6 (*Mokslinių tyrimų paslaugos*), 8 paslaugų kategorija.

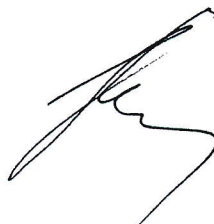
1.5. Paslaugų teikimo laikotarpis, įskaitant Paslaugų rezultato pateikimą: nuo Sutarties įsigaliojimo iki 2017 m. kovo 31 d. imtinai.

1.6. Paslaugų rezultato pateikimo vieta: Naugarduko g. 10, Vilnius.

1.7. Visų Paslaugų teikimas turi būti iš anksto suderintas su Perkančiosios organizacijos atstovu. Visos Perkančiosios organizacijos teisėtos ir pagrįstos pastabos yra privalomos Paslaugos teikėjui.

2. Paslaugų teikėjo teisės ir įsipareigojimai

2.1. Paslaugų teikėjas įsipareigoja perduoti suteiktas Paslaugas Sutarties 1.5 p. numatytu terminu, pasirašant perdavimo - priėmimo aktą (-us), kuris (-ie) yra laikomi neatsiejama Sutarties dalimi.

Kopija tikra
Mokslinė sekretorė
Saulė Urbanavičienė
Saulė Urbanavičienė
20 11 m. 27 mėn. 29 d.

1

2.2. Paslaugų teikėjas įsipareigoja teikti Paslaugas Perkančiajai organizacijai pagal Sutartį, jos priedus ir Perkančiosios organizacijos pateiktus užsakymus bei teisėtus nurodymus, už Sutarties kainą, kuri yra nustatyta Sutarties 4 punkte, savo rizika bei sąskaita, kaip įmanoma rūpestingai bei efektyviai, įskaitant, bet neapsiribojant, Paslaugų teikimą pagal geriausius visuotinai pripažįstamus profesinius, techninius standartus ir praktiką, panaudodamas visus reikiamus įgūdžius, žinias.

2.3. Paslaugas teikti vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais Paslaugų teikimą bei atsižvelgiant į objekto specifiką.

2.4. Paslaugų teikėjas įsipareigoja nedelsiant raštu informuoti Perkančiąją organizaciją apie bet kurias aplinkybes, kurios trukdo ar gali sutrukdyti Paslaugų teikėjui užbaigti Paslaugų teikimą nustatytais terminais.

2.5. Paslaugų teikėjas įsipareigoja po Paslaugų suteikimo nedelsiant neterminuotai ir besąlygiškai perleisti nuosavybės teisę ir visas autoriaus turtines teises į Paslaugų teikimo rezultatą.

2.6. Paslaugų teikėjas įsipareigoja užtikrinti iš Perkančiosios organizacijos Sutarties vykdymo metu gautos ir su Sutarties vykdymu susijusios informacijos konfidencialumą bei apsaugą.

2.7. Paslaugų teikėjas įsipareigoja užtikrinti, kad Sutarties sudarymo momentu ir visą jos galiojimo laikotarpį jis turėtų reikiamus leidimus, licencijas ar kitus kvalifikacinius bei teisinius dokumentus, reikalingus norint teisėtai teikti Paslaugas. Paslaugų teikėjas Paslaugoms teikti gali pasitelkti trečiuosius asmenis, tik iš anksto gavęs raštišką Perkančiosios organizacijos sutikimą. Trečiųjų asmenų ar subteikėjų pasitelkimas nekeičia Paslaugų teikėjo atsakomybės dėl Sutarties įvykdymo.

2.8. Paslaugų teikėjas turi teisę gauti Paslaugų kainą su sąlyga, kad jis tinkamai vykdo šią Sutartį.

2.9. Paslaugų teikėjas turi ir kitas šios Sutarties ir Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės aktų numatytas teises bei pareigas.

3. Perkančiosios organizacijos teisės ir pareigos

3.1. Perkančioji organizacija įsipareigoja Paslaugų teikėjui sudaryti visas sąlygas bei suteikti informaciją, būtinas Paslaugoms teikti.

3.2. Perkančioji organizacija įsipareigoja priimti Paslaugų teikėjo tinkamai suteiktas Paslaugas, pasirašant perdavimo - priėmimo aktą, ir mokėti Paslaugų kainą už tinkamai suteiktas Paslaugas pagal šios Sutarties sąlygas.

3.3. Perkančioji organizacija turi teisę bet kuriuo metu tikrinti Paslaugų atlikimo eigą ir kokybę.

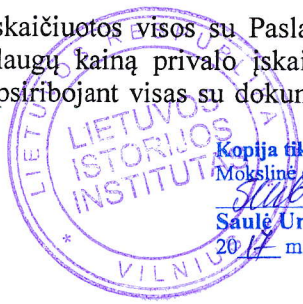
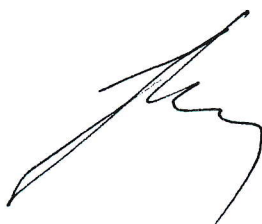
3.4. Viešojo paslaugų pirkimo - pardavimo sutartyje bei teisės aktuose nustatytų Paslaugų teikimo termino ir kokybės reikalavimų laikymasis Perkančiajai organizacijai turi esminės reikšmės. Dėl Paslaugų tiekėjo padarytų viešojo paslaugų pirkimo - pardavimo sutartyje bei teisės aktuose nustatytų Paslaugų teikimo termino ir kokybės reikalavimų pažeidimų Perkančioji organizacija turės teisę vienašališkai nutraukti viešojo pirkimo pardavimo sutartį su Paslaugų teikėju dėl esminių sutarties pažeidimų, prieš tai raštu informavusi Paslaugų teikėją dėl ketinimo nutraukti viešojo pirkimo - pardavimo sutartį šiuo pagrindu ne vėliau kaip prieš 14 (keturiolika) kalendorinių dienų iki planuojamos viešojo pirkimo - pardavimo sutarties nutraukimo datos.

3.5. Perkančioji organizacija turi ir kitas šios Sutarties bei Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės aktų numatytas teises.

4. Paslaugų kaina ir kainos mokėjimo tvarka

4.1. Perkančioji organizacija Paslaugų teikėjui už tinkamai suteiktas Paslaugas moka **15.000,00 Eur (penkiolika tūkstančių eurų 00 ct) bendrą Sutarties kainą**. Sutarties kaina yra maksimali, fiksuota ir pastovi bei negali būti keičiama ir viršijama visą Sutarties galiojimo laikotarpį.

4.2. Į Sutarties kainą yra įskaičiuotos visos su Paslaugų teikimu susijusios išlaidos ir mokesčiai. Paslaugų teikėjas į Paslaugų kainą privalo įskaičiuoti visas su Paslaugų teikimu susijusias išlaidas, įskaitant, bet neapsiribojant visas su dokumentų, kurių reikalauja Perkančioji

Kopija tikra
Mokslinė sekretorė
Saulė Urbanavičienė
2017 m. 07 mėn. 24 d.

2

13. Kitos nuostatos

13.1. Nė viena Šalis neturi teisės perleisti visų arba dalies teisių ir pareigų pagal šią Sutartį jokiai trečiajai šaliai be išankstinio raštiško kitos Šalies sutikimo.

13.2. Ši sutartis bus viešinama Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVP IS) Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 18 str. 11 d. nustatyta tvarka ir terminais.

13.3. Ši sutartis pasirašyta lietuvių kalba 2 (dviem) egzemplioriais, turinčiais vienodą teisinę galią – po vieną kiekvienai Šaliai.

13.4. Perkančiosios organizacijos už sutarties vykdymo kontrolę bei priežiūrą atsakingas asmuo - Jūratė Razumienė, Direktorius pavaduotoja administravimui ir plėtrai, adresas Naugarduko g. 10, Vilnius, tel. 8 5 2312355, mob. tel. 8 699 91512, el. paštas: jurate.razumiene@jmuseum.lt;

Paslaugų teikėjo už sutarties vykdymo kontrolę bei priežiūrą atsakingas asmuo – direktoriaus pavaduotoja mokslo reikalams Zita Medišauskienė, adresas Kražių g. 5, LT-01108, Vilnius, tel. (8~5) 212 02 70, el. paštas zita.medisauskiene@gmail.com .

13.5. Šalys patvirtina, kad Sutartį perskaitė, suprato jos turinį ir pasekmes, priėmė ją kaip atitinkančią jų valią, tikslus ir pasirašė pirmiau nurodyta data.

Šalių adresai, rekvizitai ir parašai

Perkančioji organizacija:

Valstybinis Vilniaus Gaono žydų muziejus
Naugarduko g.10/2, LT-01309 Vilnius
Įstaigos kodas: 190757374
PVM mokėtojo kodas: ne PVM mokėtojas
Tel. (8 5) 2 312 357, faksas (8 5) 2312358
El. paštas: muziejus@jmuseum.lt
A/s. Nr. LT447300010002457632
Bankas: AB Swedbank

Paslaugos teikėjas:

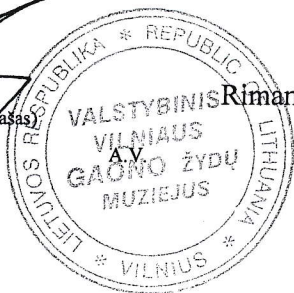
Biudžetinė įstaiga Lietuvos istorijos institutas
Adresas: Kražių g. 5, LT-01108, Vilnius
Įstaigos kodas 111955361
PVM mokėtojo kodas: ne PVM mokėtojas
Tel. 2614436, faks. 2611433
El. paštas: istorija@istorija.lt
A/s. Nr. LT027300010002458291
Bankas: Swedbank, AB

Direktorius pavaduotoja administravimui
ir plėtrai

Direktorius

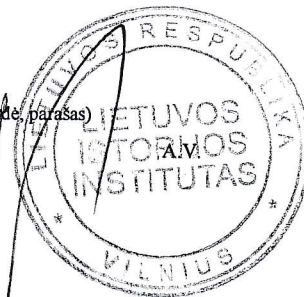
Jūratė Razumienė

(pareigos, vardas, pavardė, parašas)

Rimantas Miknys

(pareigos, vardas, pavardė, parašas)

Kopija tikra
Mokslinė sekretorė

Saulė Urbanavičienė

20 17 m. 07 mėn. 24 d.

AB SEB bankas
Gedimino pr. 12 Vilnius, Lietuva
Įmonės kodas 112021238
PVM mokėtojo kodas LT120212314
Laikotarpis nuo 2016-12-08 iki 2016-12-08

Lietuvos istorijos institutas
Kražių g. 5-- , Vilnius, Lietuva
Įmonės /Asmens kodas 111955361

Sąskaitos LT05 7044 0600 0096 0987 | EUR išrašas

Data	Dokumento Nr. ir tipas	Mokėtojo arba gavėjo pavadinimas Mokėjimo paskirtis	Išlaidos	Pajamos
2016-12-08	O163430695576474 Lėšų įskaitymas	Lietuvos Respublikos finansų ministerija LT26 1010 0000 0213 2402 288601650 Lėšų įskaitymas: S.000087, dok. nr. O163430695576474, unik. mokėj. kodas VB1612080422399, mokėtojas Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lukiškių g. 2 LT-01512 Lietuva, LT, įm. kod.: 288601650, mok. sąsk. LT261010000002132402, LIETUVOS BANKAS (BANK OF LITHUANIA), LIABLT2XXXX, prad. mok. Valstybinis Vilniaus Gaono žydų muziejus, prad. mok. įm. kod.: 190757374, įm. kod.: 111955361, mokesč. sąsk. LT057044060000960987 EUR, operac. Nr. 0240720161208001200020942, Nr. sistemoje 999SCTI16343A750, pervedama suma 10000,00 EUR, sąskaitos valiutos keitimo kursas į EUR 1,00000		10000,00 EUR 34528,00 LTL
2016-12-08	Komisinis mokestis	Komisinis mokestis: už lėšų admin. iš Lietuvos bankų eurais, operac. Nr. 0240720161208001200020942, Nr. sistemoje 999SCTI16343A750	-0,41 EUR -1,42 LTL	

Informuojame, kad Jūsų lėšos banko sąskaitoje(-se) ir / arba indėlio(-ių) sąskaitoje(-se), kurių bendra suma yra iki 100 000 eurų, yra apdraustos įstatyme nustatyta tvarka. Daugiau informacijos (PDF).

Pradinis likutis sąskaitos valiuta	2016-12-08	55,08 EUR 190,18 LTL
Iš viso, išlaidos:	-	0,41 EUR 1,42 LTL
Iš viso, įplaukos:		10000,00 EUR 34528,00 LTL
Galutinis likutis sąskaitos valiuta	2016-12-08	10054,67 EUR 34716,76 LTL
Laisvai dispon. lėšos		10054,67 EUR 34716,76 LTL

Kopija liks: Skol.

LIETUVOS RESPUBLIKA
LIETUVOS ISTORIJOS
INSTITUTAS

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS

Panerių memorialo Holokausto ir visoms nacizmo aukoms
atminti kompleksinio sutvarkymo projektui reikalingų
istorinių, archeologinių, geofizikinių tyrimų duomenų analizė
ir apibendrinimas (II etapas, 47 ha)

autoriai: S. Sarcevičius, O. Valionienė

Darbas atliktas vykdant Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus ir Lietuvos istorijos instituto
paslaugų viešojo pirkimo – pardavimo 2016 m. lapkričio mėn. 21 d. sutartį Nr. 530

VILNIUS, 2017

Turinys

1. Įvadas	5-6
2. Vilniaus Panerių memorialo reljefo rekonstrukcija	7-47
3. Išvados	48-49
4. Priedai:	50
4.1. Lentelių ir paveikslų sąrašas.	50
4.2. Nuotraukos ir jų komentarai.	51-67
4.3. Dokumentų išrašai. Duomenys apie Panerių „bazę“ 1941 – 1944 m.	68
4.3.1.A. „Ypatingosios komisijos“ dokumentai.	68-75
4.3.1.A1. Tarnybinis raštas.	68
4.3.1.A2. Pranešimas nr. 1979.	69-71
4.3.1.A3. Mahrburgo S. ataskaita	72-73
4.3.1.A4. „Ypatingosios komisijos“ dokumentas № 9.	74-75
4.3.2.B. Spaudoje pateikti duomenys. 1944 m.	76-79
4.3.2.B1. Dovydaitis J. Kerštas žmonių žudikams hitlerininkams.	76
4.3.2.B2. Kreivonis L. Paneriai.	76
4.3.2.B3. Martynas B. Mirties stovykla Paneriuose.	77-78
4.3.2.B4. Petrauskas J. Paneriuose.	79
4.3.3.C. „Ypatingojo būrio“ dalyvių parodymai.	80-88
4.3.3.C1. Borkovskis J.	80
4.3.3.C2. Butkus M.	81
4.3.3.C3. Butkūnas V.	82
4.3.3.C4. Černiauskas B.	82
4.3.3.C5. Gricius S.	83
4.3.3.C6. Kemzūra A.	84
4.3.3.C7. Korsakas V.	84

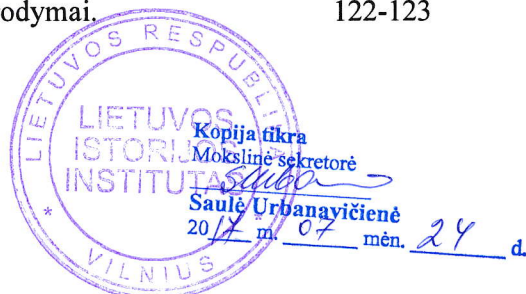
~ 2 ~

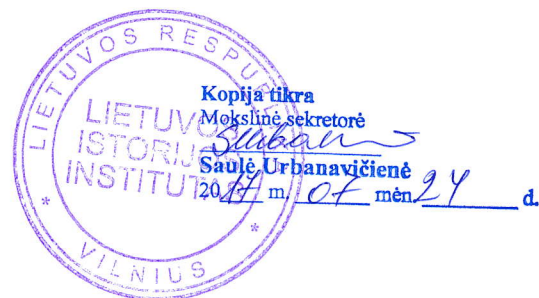
Kopija tikra
Mokslinė sekretorė
Saulė Urbanavičienė
20 17 m. 07 mėn. 24 d.

4.3.3.C8. Mekiš J. (Mekišius).	85
4.3.3.C9. Sausaitis V.	86-87
4.3.3.C10. Tumas J.	87
4.3.3.C11. Užkuraitis J.	88
4.3.4.D. Panerių/Jogėlonių gyventojų parodymai.	89-109
4.3.4.D1. Bartasevič J.	89
4.3.4.D2. Ivanovskis Viktoras.	90-91
4.3.4.D3. Jankovskis P.	92-93
4.3.4.D4. Juchnevičiova M.	93
4.3.4.D5. Kupireva E. (Купырева)	93
4.3.4.D6. Miščišinas A.	94
4.3.4.D7. Okunevič Č.	95
4.3.4.D8. Okunevič E. (Rudzinskienė)	96
4.3.4.D9. Ostrovskis E.	96
4.3.4.D10. Pavlovskis S.	97
4.3.4.D11. Seiniuc Stanislovas.	98
4.3.4.D12. Seiniuc Stefanija.	99
4.3.4.D13. Sakovičius K.	100-104
4.3.4.D14. Panerių/Jogėlonių gyventojų sąrašas, jų lokalizacijos schema.	105-109
4.3.5.E. „Degintojų“ komandos parodymai.	110-121
4.3.5.E1. Bliazeris A.	110-112
4.3.5.E2. Dogimas I.	113
4.3.5.E3. Farberis J.	114-118
4.3.5.E4. Potaninas K.	119-120
4.3.5.E5. Zaidelis M.	121
4.3.6.F. Išgyvenusių egzekucijas liudininkų parodymai.	122-123

~ 3 ~

4.3.6.F1. Baitler Dina.	122
4.3.6.F2. Kac Teme	123
4.3.6.F3. Shorenson Shalom.	123
4.3.7.G. Vermachto kareivių parodymai.	124
4.3.7.G1. Greule Hans	124-126
4.3.7.G2. Pflüger Alex	127-129
4.3.7.G3. Schroff Otto.	130-131
4.4. Metalo detektoriumi aptiktų radinių sąrašas.	132-133
4.5. Brėžinys 1. Sutartiniai ženklai.	
4.6. Brėžinys 2. 1941-1944 m. nacistų karinės bazės mokslinė rekonstrukcija. Situacijos planas. (Saulius Sarcevičius, Dainius Michelevičius, Oksana Valionienė).	
4.7. Brėžinys 3. 1941-1944 m. nacistų karinės bazės mokslinė rekonstrukcija. Situacijos planas ant 3D reljefo modelio. (Saulius Sarcevičius, Dainius Michelevičius, Oksana Valionienė).	
4.8. Brėžinys 4. 1941-1944 m. nacistų karinės bazės mokslinė rekonstrukcija. Situacijos planas ant 1944 metų aeronuotraukos. (Saulius Sarcevičius, Dainius Michelevičius, Oksana Valionienė).	
4.9. Brėžinys 5. 1941-1944 m. nacistų karinės bazės mokslinė rekonstrukcija. Identifikuotų objektų planas kvadratuose C'-M_1'-11. (Saulius Sarcevičius, Dainius Michelevičius, Oksana Valionienė).	
4.10. Brėžinys 6. 1941-1944 m. nacistų karinės bazės mokslinė rekonstrukcija. Identifikuotų objektų planas kvadratuose D'-L_9-19. (Saulius Sarcevičius, Dainius Michelevičius, Oksana Valionienė).	
4.11. Brėžinys 7. 1941-1944 m. nacistų karinės bazės mokslinė rekonstrukcija. Identifikuotų objektų planas kvadratuose E'-K_10'-1. (Saulius Sarcevičius, Dainius Michelevičius, Oksana Valionienė).	
4.12. Brėžinys 8. 1941-1944 m. nacistų karinės bazės mokslinė rekonstrukcija. Istorinių nuotraukų pririšimas plane. (Saulius Sarcevičius, Dainius Michelevičius, Oksana Valionienė).	

1. Įvadas

2016 m. Lietuvos istorijos instituto (toliau -LII) mokslininkai Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus (toliau - VVGŽM) užsakymu¹ parengė kolektyvinę studiją², kurioje buvo pateikti Panerių memorialo (toliau - PM) istoriniai, archeologiniai, geofizikiniai bei kartografiniai duomenys. Šie duomenys leido atlikti PM reljefo rekonstrukciją. Panaudojus 3D skenerį, reljefo pokyčiai buvo analizuojami 11,8 ha plote, neapėmusio ne tik visos „bazės“ teritorijos, bet ir esamo PM ploto. Pasiękti rezultatai rodė, kad reljefo 3D skenavimo darbus bei nedestrukciniais metodais pagrįstus tyrimus buvusios „bazės“ teritorijoje, preliminariais duomenimis užėmusio virš 86,5 ha plotą, būtina pratęsti. Šie duomenys yra labai svarbūs užsitęsusiui PM sutvarkymui bei jo rekonstrukcijos projektavimui.

Vykdam VVGŽM ir LII paslaugų viešojo pirkimo – pardavimo 2016 m. lapkričio mėn. 21 d. sutartį Nr. 530, mokslininkai Saulius Sarcevičius ir Oksana Valionienė šiame darbe pateikia 3D paviršiaus skeneriu papildomai skenuotos (47 ha), geofizikiniais metodais tirtos teritorijos (2,5 ha), o taip pat PM aplinkinių sklypų reljefo pokyčių analizę. Reiktų pabrėžti, kad šiame darbe pateikiami apibendrinimai ne tik naujai skenuotos teritorijos, bet taip pat, atsižvelgiant į naujus duomenis, pakoreguoti ir papildyti I – aame etape tirtos teritorijos (11,8 ha) reljefo pokyčiai.

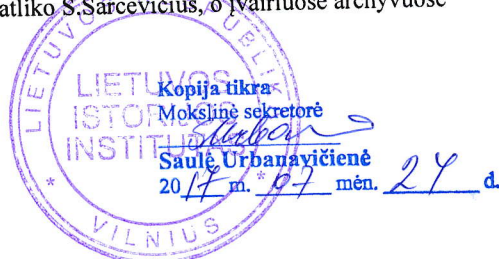
Analizuojant tokią didelę teritoriją, sudarytas jos reljefo pokyčių planas (žr. br. 1 – 7). Jos tyrimams taip pat panaudota istorinės nuotraukos, pateikta jų vaizdų interpretacija ir analizė (br. 8; sk. 4.2). Tekstinėje dalyje pateikiami išskirtų objektų komentarai bei apibendrinimai/ižvalgos (sk. 2). Taip pat šiame darbe pateikiami surinktų istorinių šaltinių, atspindinčių „bazės“ teritorijoje buvusių objektų (statinių, žudymo duobių, komunikacijų tinklo, tranšėjų, užtvarų) bei žudymo procesą atspindinčių dokumentų išrašai³ (sk. 4.3). Pagal dokumentų priklausomybę jie suskirstyti į grupes:

- a) „Ypatingosios komisijos“ (YK) dokumentai (4 vnt.),
- b) 1944 m spaudos pateikti duomenys (4 vnt.),
- c) „Ypatingojo būrio“ dalyvių parodymai (11 vnt.),
- d) Panerių/Jogėlonių gyventojų parodymai bei užrašai (13 vnt.),
- e) „Degintojų“ komandos dalyvių parodymai bei atsiminimai (5 vnt.),

¹ Vykdam Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus ir Lietuvos istorijos instituto paslaugų viešojo pirkimo – pardavimo 2016 m. balandžio mėn. 19 d. sutartį Nr. 470

² S.Sarcevičius, O.Valionienė, Z.Vitkus, N. Latvytė – Gustaitienė, „Paneriai iš naujo atrandami. Nacistinio režimo vykdytų masinių žudynių vietos Paneriuose istorinių-archeologinių trimų apibendrinamoji studija“ - V., 2016.

³ Internetinėse prieigose pasiekiamų dokumentų ar atsiminimų išrašus atliko S.Sarcevičius, o įvairiuose archyvuose saugomų dokumentų išrašus atliko N. Latvytė – Gustaitienė.

f) Išgyvenusių egzekucijas liudininkų parodymai (3 vnt.)

g) Vermachto kareivių parodymai (3 vnt)

Neabejojame, kad ateityje šis archyvinių šaltinių sąrašas bus smarkiai praplėstas ateities tyrėjų, tačiau žinių apie „bazės“ struktūrą ir nacių vykdytą žudymo procesą jau ir šie dokumentų išrašai pateikia pakankamai. Prie istorinių šaltinių apibendrinimo priskirtinas Panerių/Jogėlonių gyventojų sklypų lokalizavimo problemos išsprendimas (sk. 4.3.4.D14.). Bendrai paėmus, visi šie istoriniai duomenys buvo labai svarbūs analizuojant „bazės“ ploto, žudymo duobių kiekio nustatymo, objektų lokalizavimo bei sprendžiant kitus klausimus.

Lokalizuojant žudymo duobių vietas, buvo panaudotas metalo detektorius. Jo pagalba tik iš pačio paviršiaus buvo surenkami 1941 – 1944 m. atspindintys artefaktai (žr. sk. 4.2; 4.4). Aptikti radiniai perduoti VVGŽM.

Kadangi geofizikinių tyrimų (georadaro, elektros tomografijos), kurie buvo pritaikyti 2016 – 2017 m. PM teritorijoje, duomenys VVGŽM yra pateikti atskira ataskaita⁴, tai šiame darbe mes plačiau jų neaptariame, pasinaudojome tik šių duomenų pagrindinėmis išvadomis.

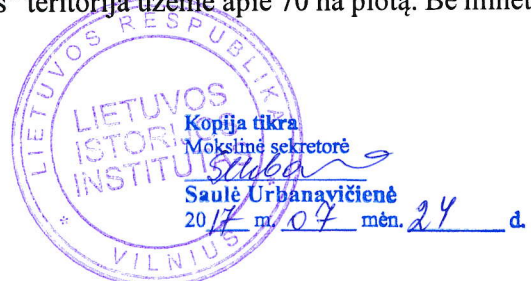
⁴ D. Michelevičius – 3D teritorijos paviršiaus skenavimo ir geofizikinių tyrimų Panerių memoriale ataskaita. V., 2017.

3. Išvados

Panerių memorialo reljefo pokyčių analizę pratęsus 2016 – 2017, viso buvo tirtas apie 300 ha plotas. Iš jų 47 ha buvusios nacistinės Panerių „bazės“ teritorijos geofizikų nuskenuota 3D skeneriu. Šiuo metu nuskenuota visa dab. Panerių memorialo teritorija (19 ha), o taip pat apie 40 ha teritorijos, priklaususios nacistinei „bazei“. Analizuojant reljefo pokyčius už 3D skeneriu skenuotos teritorijos, mūsų tyrime buvo panaudoti LIDAR duomenys. Derinant 3D ir LIDAR duomenis su kartografiniais, 1944 m. aeronuotrauka bei istoriniais sudarytas šios didelės teritorijos reljefo pokyčių planas. Jame indeksais sužymėti skirtingos paskirties objektai (duobės, tranšėjos, apkasai, keliai, pastatai ir pan.). Analizės metu buvo pakoreguotas bei papildytas 2016 m. 11,8 ha plotui sudarytas reljefo pokyčių planas. Analizuojant duomenis, buvo prieita išvados, kad sovietų statyta „bazės“ teritorija užėmė apie 27 ha plotą. Buvo aptiktas anksčiau nežinomas to laikotarpio komunikacijos mazgas – geležinkelis G11. Jis nebuvo baigtas tiesti, turėjo eiti pro vartus V13, lygiagrečiai Vilnius-Gardinas keliui. Po karo bandyta šią geležinkelio atkarpą pratęsti, tačiau darbai buvo nebaigti.

Sovietų statyta naftos produktų saugojimo bazė, remiantis jau po karo išleistais tokio pobūdžio objektų statybos normatyvais, galėjo talpinti maksimalų, nuo 40000 iki 50000 m³ takių naftos produktų. Tai reiškia, kad Panerių teritorijoje nežinomų rezervuaro talpyklų, aptikus paskutiniąsias geofizikiniais metodais, vargiai ar liko. Tačiau kitos paskirties duobių sovietų bazės teritorijoje turėjo būti prikasta nemažai (pvz. dalis duobių buvo naudojama priešgaisriniais tikslais). Analizuojant reljefą, buvo išskirtos dvi zonos, kuriose žemės paviršiuje, o taip pat 1944 m. aeronuotraukoje matosi apvalios arba stačiakampės formos objektai, didesnė dalis kurių yra užkasti. Tikėtina, kad tai – nežinomos žudymo duobės. Viena tokia zona išskirta prie vakarinių vartų (V13), buvusių prie senojo Vilnius-Gardinas kelio. O kita zona - prie priešingų vartų (V14-15), buvusių nuo Jogėlonių gyvenvietės pusės. Tiek vienu, tiek kitu atveju hipotezę apie šiose vietose vykusias egzekucijas paremia to laiko liudininkų, kurių gyvenamą vietą pavyko nustatyti, parodymai bei užrašai. Šiuo metu viena iš šių zonų (prie Jogėlonių gyvenvietės) mūsų valstybės jokiais įstatymais nesaugoma. Ateity šios vietos turėtų būti tiriamos nedestrukciniais geofizikiniais metodais.

Išanalizavus reljefe atsispindėjusį kelių bei takų tinklą, kitų objektų išsidėstymą (apkasų, pastatų, miško kirtimų), darome išvadą, kad nacių laikotarpiu „bazės“ teritorija užėmė apie 70 ha plotą. Be minėtų

įvažiavimų, buvo dar vienas nuo taip vadinamo „strateginio“ kelio pusės, ties susikirtimu su miško keliu K14.

Remiantis LIDAR duomenimis, įsitikinta, kad apkasų sistema supo „strateginį“ kelią iš P bei V pusės. Karinio pobūdžio objektai matyti teritorijoje į vakarus nuo Vilnius-Gardinas kelio. Ši teritorija funkciškai buvo susijusi su „baze“, tačiau lieka neaiški šių sąsajų chronologija.

Naujų žudymo duobių paieškai buvo panaudotas metalo ieškiklis. Pastebėta, kad šovinių tūtos randamos būtent tokiose vietose. Tokiu būdu buvo patikrinta duobė D16 ir 15. Vėliau geofizikai šiose vietose lokalizavo dar nežinomas žudymo duobes. Dar viena tokia vieta, likusi nepatikrinta geofizikiniais metodais, objektas P70. Čia paviršiuje rastas didelis kiekis šovinių tūtų. Metalo detektoriumi surinkti radiniai perduoti Valstybiniam Vilniaus Gaono žydų muziejui.

Metų trunkantys reljefo tyrimai Paneriuose parodė, kad šis darbas tampa ypač produktyvus, kai bendram tikslui pasiekti naudojami keli tyrimų metodai. Nors tokių pavyzdžių daug, tačiau vienas jų vertas paminėti – tai senųjų nuotraukų paieška ir jų analizė. Mūsų tyrimų metu pavyko nustatyti kai kurių nuotraukų fotografavimo vietas, lokalizuoti nuotraukose vaizduojamus ir reljefo pokyčių plane žymimus objektus.

